

Notitie

aan Voorzitter en leden van de vaste Kamercommissie van
Binnenlandse Zaken

afdeling Belangenbehartiging &
Experts

telefoon 088 269 60 31

locatie A4
e-mail pmakken@anwb.nl

onderwerp Gespreksnotitie ANWB rondetafelgesprek NOVI d.d. 7 maart 2018

datum 1 maart 2018

Geachte voorzitter en commissieleden,

Hierbij ontvangt u overwegingen van de ANWB ter voorbereiding op het rondetafelgesprek over de Nationale Omgevingsvisie.

Het accent van de NOVI ligt niet zozeer op het ruimtelijk afstemmen van separate sectorale opgaven, maar op het mogelijk maken van de vier grote transities. Daarmee onderscheidt de NOVI zich van de ruimtelijke rijksnota's van voorgaande jaren. Het is nadrukkelijk geen blauwdruk van een gewenste omgeving, het is een kader waarbinnen afspraken worden gemaakt tussen overheden om de gewenste transities mogelijk te maken.

Daarmee gaat de NOVI in wezen over de vraag in wat voor land we willen leven. Het woord 'omgeving' is passend: het sluit aan bij de beleving die mensen willen hebben van de openbare ruimte. Daarover is natuurlijk veel bekend. We willen bijvoorbeeld goed bereikbare en (verkeers)veilige steden met veel 'groen' en 'blauw' en we willen kunnen genieten van mooie (agrarische) landschappen en robuuste natuurgebieden.

De ANWB kan zich vinden in de constatering van de Groene Coalitie dat zorg voor de basiskwaliteit van de fysieke leefomgeving (lucht, bodem, water) randvoorwaardelijk moet zijn voor de realisatie van ruimtelijke ingrepen. Het is de kern van verduurzaming.

Binnen het domein mobiliteit is de zoektocht naar verduurzaming een aanjager van innovaties om, bijvoorbeeld, te komen tot zero-emissie van de mobiliteit. Zonder druk geen proces: wij pleiten er daarom voor de duurzaamheidstransitie van de (auto)mobiliteit hoog te houden. Maar dan wel integraal: "duurzaam, slim en veilig". Te denken valt onder meer aan:

- Stimuleren van de elektrificering van de personenmobiliteit, onder meer via de fiscaliteit;
- Wetten en regels die flexibiliteit bieden, zodat er ruimte komt voor nieuwe voertuigen en mobiliteitsdiensten;
- Investeren in conventionele (weg, spoor, water) én slimme infrastructuur (ICT);
- Investeren in snelle en hoogfrequente OV-verbindingen en betere ketenvoorziening om binnen de Randstad 'van deur-tot-deur binnen het uur te reizen;
- Bij nieuwe stedelijke uitleg (1 miljoen nieuwe woningen) nadruk te leggen op fietsvriendelijkheid en -bereikbaarheid.

Met de Groene Coalitie pleiten wij ervoor de NOVI een levend, blijvend relevant instrument te laten zijn dat eens in de 5 jaar aangepast kan worden aan nieuwe inzichten.

De komst van elektrische auto's die aantrekkelijk zijn voor de consument (prijs, actieradius) kan er bijvoorbeeld toe leiden dat e-auto's deel worden van onze elektrische infrastructuur waardoor er juist meer ruimte moet komen voor e-auto's in de stad. Steden, burgers en bedrijfsleven moeten handelingsperspectieven houden om hiervoor ruimtelijke oplossingen te vinden.

De ANWB benadrukt het belang van een goede infrastructuur voor langzaam verkeer binnen stedelijke gebieden. Buiten de steden is dit van minstens even groot belang, namelijk om de fietsbereikbaarheid van steden te vergroten.

Binnen het domein natuur en landschap speelt dezelfde problematiek. Rijk, provincies en de toeristische sector hebben de ambitie om van Nederland een toeristische topbestemming te maken. In de NOVI dient daarom aandacht te zijn voor de fijnmazige infrastructuur voor wandelaars en fietsers. Specifiek gaat het om de kwaliteit van de paden die (verkeers)veilig en aantrekkelijk dienen te zijn. Maar ook om de samenhang van het netwerk voor langzaam verkeer met het netwerk voor snel verkeer, door het oplossen en voorkomen van barrières door (auto)wegen en spoorlijnen. De ANWB is van mening dat de landelijke routenetwerken van Lange-Afstand-Wandelpaden en Streekpaden voor wandelen en de Landelijke Fietsroutes voor fietsen in dit opzicht van nationaal belang zijn. Deze routenetwerken dragen in belangrijke mate bij aan de toeristische bestedingen in de vrijetijdsector en zorgen voor miljoenen mensen voor ontspanning en welbevinden. (Ruim 10 miljoen Nederlanders wandelen regelmatig en 8,5 miljoen mensen trekken er voor hun plezier op de fiets op uit.) In de tekst van de Omgevingswet is de definitie van infrastructuur reeds verruimd naar routenetwerken voor wandelen, fietsen en varen (conform de initiatiefnota "Een stap Vooruit" en diverse moties).

Natuurmonumenten verwijst naar het Kustpact als instrument voor een decentrale uitvoering van zaken die we van nationaal belang achten. De ANWB verwijst graag naar de Standaard voor Nationale Parken die naar verwachting door Rijk, provincies en maatschappelijke partners (stakeholders) dit jaar in de vorm van een convenant wordt vastgesteld. In onze optiek is dit een heel goed voorbeeld om natuur- en landschapsbeleid te verbreden naar recreatie, inkomend en vooral binnenlands toerisme, leefomgeving en vitaal platteland. Binnen al deze thema's vindt een schaalvergroting van denken plaats. Iets wat past binnen de doelstellingen van de NOVI en daardoor geborgd zou moeten worden.

Daarmee komen we aan het laatste punt: de doorwerking van de NOVI. Er is een verschil tussen wet en visie: de één kan de ander in de weg zitten. De visie heeft naar het zich laat aanzien een 'zachte' doorwerking via bestuursakkoorden. Wij signaleren dat decentrale overheden de ruimte tussen wet en visie gebruiken om op lokaal/regionaal niveau maatregelen te nemen die contrair zijn aan de doelstellingen van de NOVI. Wij pleiten ervoor dat in de formulering van de NOVI de overkoepelende c.q. systeemverantwoordelijkheden van het Rijk eenduidig worden benoemd.

Tot slot: zoals aan het begin is aangegeven, de NOVI gaat in wezen over de vraag in wat voor land we willen leven. Hoe de leefomgeving van de mensen er uit gaat zien, welke mogelijkheden die omgeving hen biedt. Dat is een emotioneel onderwerp. Voorkomen moet worden dat met de inherente complexiteit van transitiedoelstellingen en de ongetwijfeld moeizame governance ervan, wordt voorbijgegaan aan de inspraak- (mogelijkheden) van mensen. Inspraak- en participatiemogelijkheden in combinatie met een toegankelijke en volledige informatievoorziening zijn essentieel voor draagvlak op de langere termijn.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'P.M. Makken', written over a faint circular stamp.

Drs. P.M. Makken
Senior Adviseur Public Affairs